

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De tribus Christi Domini Sociis, paupertate, contemptu & dolore.
Thema. Pauper sum ego & in laboribus à juventute mea, exaltatus autem
humilitas sum. Psal. 87.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO I.

Die Veneris Sancto.

DE PASSIONE DOMINI.
S E U

De tribus Christi Domini sociis paupertate, contemptu & dolore.

T H E M A.

*Pauper sum ego, & in laboribus à juventute mea :
Exaltatus autem, humiliatus sum. Psalm. 87.*

Redemptor noster tres ex omni Apostolorum numero singulari dilectione est persecutus, scilicet Petrum, Jacobum & Joannem : Hos tres tanquam Socios individuos sibi adesse voluit in resurrectione mortuæ Filie Sairi, in transfiguratione suâ in monte Thabor, ac denique in Agoniâ suâ in Horto Gethsemani, in signum peculiaris sui in eos amoris & vicissim illorum erga Dominum & Magistrum suum. Fuere hi tres Socii Christi aliquo tempore ; sed non toto vitæ ejus decursu : habuit alios tres Socios, semper sibi præsentis, quos nec ad momentum temporis totius vitæ spatio à se separari permisit.

De his agit divinitus illustrata B. Angela de Fulgino, atque ita loquitur : *Liber vitæ non est aliud quàm Christus*

Dei Filius, qui est VERBUM & SAPIENTIA Patris, qui in hoc apparuit ut per vitam suam, mortem & doctrinam nos instrueret. Videndum proinde nobis, qualis fuerit ejus vita & conversatio : & videbimus, quod totâ vitâ habuerit hos tres socios : perfectissimam, summam, & continuam paupertatem ; perfectissimum, summum & continuum despectum ; perfectissimum, summum & continuum dolorem.

Hæc est Societas, cui associatus fuit totâ vitâ Christus ; ut nobis exemplum præberet, eandem quodque ante omnia eligendi, diligendi, ac tolerandi usque ad mortem. Per hanc Societatem ipse quia homo cælum conscendit : per hanc potest, ac debet Anima Religiosa ad Deum pergere : nec est alia via rectior, securior & melior ad ipsum : & par est, ut viam, quam tenuit Caput teneant & membra : Par est, ut Filii Patris, Milites Ducis, Subditi Régis sui vestigia legant.

E 3,

Hæc

Has igitur ternas societates, seu ternos Socios vobis, qui in Societatem Jesu vocati estis, proponemus, ut eos eligamus, amemus, & constanter totâ vitâ retineamus, nec usque ad ultimum spiritum dimittamus.

I.
Societas
JESU
Paupertas

I. Prima Societas Jesu Christi libri vitæ, & salutis nostræ fuit perfectissima, summa & continua Paupertas: quemadmodum Vates Regius in ejus Personâ loquens testatur: *Pauper sum ego; & in laboribus à juventute mea.* Psal. 87. Ab infantia usque ad mortem.

1. Primus gradus perfectissimæ hujus Paupertatis Christi, qui est Magister noster, & Via, & Liber animæ nostræ, in quo studere debemus, & à quo discere oportet, est; quia voluit esse pauper & egenus omnium rerum temporalium hujus mundi; ita ut non habuerit terram, nec vineam, ne hortum, nec domum, nec aliam possessionem, nec aurum, nec argentum, nec pecuniam, nec ullam rem propriam: Atque ex omnibus id solum recipere voluit, quod esset ad puram vitæ sustentandæ necessitatem; cum fame, siti, penuriâ, frigore, calore, labore, austeritate, & mendicitate, rebus grossis & vilibus contentus, omnia delicata & commoda respuendo. Ita ut verè dicere potuerit: *Pauper sum ego.*

2. Alter Paupertatis gradus, priore altior, in eo fuit; quia voluit vivere pauper amicorum & consanguineorum, & omnis familiaritatis magnorum & Potentum, Scribarum, Sacerdotum, Phariseorum, omnisque amicitia temporalis: ita ut nec ex parte Matris, nec ex parte Sancti Joseph Nutritii,

nec ex parte Discipulorum ullo modo habuerit, cujus intuitu vel una alapa, vel unus flagelli ictus condonatus fuisset. Verè *Pauper sum ego.*

3. Tertius gradus perfectissimus fuit, quando exspoliavit se semetipso, id est, Potentiâ, Sipientiâ, Sanctitate & Imperio. Et quidem primò exinanivit se in Potentiâ: Cum enim esset omnipotens, voluit apparere coram Mundo debilis, infirmus, miseris nostris subiectus, doloribus & fatigationibus exhaustus. *Secundò* exinanivit se Sipientiâ; & apparere voluit simplex, ignorans & insipiens: licet enim esset Sipientia Patris, Scientiarum dominus, Magister Apostolorum, Inspirator Prophetarum, Doctor Doctorum: noluit tamen eruditionem suam & scientiam patefacere; sed eam occultare maluit & silere, ut omnes mirarentur. *Tertiò* exspoliavit & exinanivit se & pauperem fecit in fama sanctitatis, bonitatis & innocentia, quod summe est admirandum: licet enim verè sanctus esset, & (si voluisset) haberi potuisset Sanctus Sanctorum, & qui Servo suo Joanni Baptista sanctitatis famam eximiam concesserat, sibi quodque eam dare potuisset: non tamen voluit; sed elegit haberi peccator, peccatorum amicus, proditor, seductor, blasphemus, & inter latrones computari & in cruce pendere. *Quartò* exspoliavit & exinanivit se in Imperio, Regno, Principatu omnium rerum, & Dominiorum: Cum enim esset Rex Regum, & Dominus Dominantium, & Rex cujus Regni non erit finis, ipse tamen inter homines vivere voluit

ut servus, ut minister, ut venditus, ut mancipium; cumque eum vellent facere Regem, fugit, & Marii ac Fabio subditus fuit.

Hæc est paupertas & exinanitio JESU Christi & Redemptoris nostri, quam verbo & exemplo predicavit nobis: hæc est prima Societas JESU; sed ut exclamat B. Angela de Fulginio) *prò pudor! prò pudor! hæc Paupertas spiritus hujus est de mundo expulsa, & quasi ab hominibus fugata: Et (quod est detestabilissimum) ab illis quoque, qui eam legunt in hoc Libro Vita, & intelligunt, & eam predicant, & extollunt; ipsi tamen non amplectuntur; sed fugiunt. Hanc paupertatem mundus odit, Christus diligit: Sed quis est homo, quæ mulier, quis vir, quæ Creatura, quæ dicere possit, quod sit sociata tali Societati? Charissimi, quid de nobis sentiemus? Sumusne de Societate hæc JESU? Vocati estis in Societatem Filii ejus JESU Christi Domini nostri. I. Corinth. 1. 9. Sed estisne de hæc tam dilectâ JESU Societate? Auditis, scitis, firmiter tenetis, quo cibo, potu, vestimento, cubiculo, domo, familiâ usus sit Redemptor, Magister & Illuminator vester: estisne illi similes? Nominatis vos Christianos, Societatis JESU Novitios, summam ejus Paupertatem laudatis & beatificatis; sed num etiam desideratis & amatis? Si non; non estis in Societate JESU prædictâ; Si verò ametis, & amore JESU omnibus prædictis vos spoliaveritis, quantum potestis: genuini JESU Socii eritis; eritisque beati: nam Beati pauperes spiritus: quoniam ipsorum est Regnum Cælorum, Matth. 5.*

II. Secunda JESU Societas (ut ait Beata Angela) cui, dum vixit, Filius Dei associatus fuit, est voluntarius, continuus & summus Contemptus, dejectio, ignominia, & verecundia, quæ in hoc mundo assidue tolerare voluit: Vixit enim tanquam servus abjectus & vilis, imò tanquam servus malus: Fuit exul, fuit derisus, illusus, ligatus, verberatus, flagellatus, ac tandem absque ulla defensione inter latrones deputatus, & cum eis morte turpissimâ condemnatus.

Honores semper fugit; contemptum quaesivit: omnes ipsum persecuti sunt, quæ persecutio ab infantia cœpit, quando in terram Barbarorum fugere & exulare coactus fuit. Postmodum verò quot calumniis, injuriis, opprobriis & blasphemis fuit appetitus? Alii eum vocabant Samaritanum; alii Dæmoniâcum; alii Gulosum & vini potatorem; alii amicum Publicanorum; alii seductorem, rebellem, deceptorem, & Falsum Prophetam; alii miracula in Beelzebub facientem, & in Principe dæmoniorum dæmonia ejicientem fugilabant, & convitiabantur. Quidam eum è monte præcipitem dare voluerunt: alii lapides ad eum lapidandum tollebant: alii deridebant, subfannabant, detrahebant, illudebant & blasphemabant: alii ad diversa tribunalia velut facinorosum raptabant; in faciem expuebant, alapas dabant, comam & barbam evellebant: alii chlamydem coccineam circumdabant, flecebant, fictè adorabant, flagellabant, spinis coronabant, arundine percutiebant, ac tandè nudum inter duos latrones crucifigebant.

Ut

Ut melius hanc secundam Jesu Societatem penetremus, elevandi sunt oculi mentis nostræ in Christum Deum & Hominem: & intuenda infinita ejus Majestas, qui contemnitur. Est enim Deus æternus, qui in veritate dicere potest: *Vivo ego in æternum.* Deut. 22. Est immensus, quem cæli cælorum non capiunt, nec mille cæli comprehendunt. *Magnus est & immensus & non habet finem.* Baruch c. 3. Imò adeo magnus & excellens est, ut Isaias c. 66. asserat: *Cælum Sedes ejus; terra autem scabellum pedum ejus.* Et Psalm. 17. *Ascendit super Cherubin, & volat super pennas ventorum. Qui (ut ait Isaias Cap. 40.) Appendit tribus digitis molem terra.* Quia Omnipotentia, Sipientia & Bonitate eam conservat. Qui est infinite sanctus, cui acclamant indefinenter Seraphini: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Exercituum.* Isaias 6. Et ex altera parte cum his magnalibus componamus Societatem Jesu ex innumeris contemptibus, ignominiiis, illusionibus & opprobriis conflata: Et mirabimur, & in stuporem dabimur; & ipsi pudore suffundemur; quòd Jesu Sociorum nomina circumferamus, & Societatem ejus non diligamus.

Verus Jesu Socius erat S. Joannes Baptista, qui titulum Prophetæ respiciebat, vocem clamantis nominabat, se deprimi, Christum honorari gaudebat. Hoc gaudium meum impletum est: *Illum oportet crescere; me autem minui.* Joan. 3. Veri Jesu Socii erant Apostoli, qui *ibant gaudentes à conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.* Verus Jesu Socius

erat Paulus, qui dicebat: *Placet mihi in infirmitatibus meis, in contrarietate, in necessitatibus, in persecutibus, in angustiis pro Christo.* Veri Jesu Socii erant SS. Gregorius, Ambrosius, Basiliius, qui summos honores Pontificatus & Episcopatus, tanquam pestes fugerunt. Quibus annumerandus S. Ignatius, qui verbo & exemplo nos docuit, honorem, favorem, & magni nominis umbram in mundo fugere, & quæ ræ contraria sunt, ardentè querere & concupiscere. At quàm pauci hodieam reperiuntur ejusmodi veri Jesu Socii? Rursùm exclamat dolenter & gemebunda B. Angela, dicens:

Sed heu! prò dolor! quæ postea invenitur hodie, quæ diligit talem societatem? quæ scilicet fugiat honorem, diligit verecundiam & confusionem, in humili statu, officio, paupertate, ubi invenitur talis, qui velit despici, irrideri, contemni, & de bonis ac virtutibus, quæ habet, nolit laudari? Veraciter unusquisque in viam suam declinavit: non est qui faciat hoc bonum; non est usque ad unum. Et si quis talis reperiatur, non potest non esse summe conjunctus Deo per amorem. Sed inveniuntur multi, pergit Beata Angela, qui dicant, diligo Deum, & mundi honores non curo; sed ignominiam & confusionem mihi inferri nolo. Sed illud est signum exiguæ Fidei, modicæ Justitiæ, & parvi amoris, & magnæ repugnantis. Vel enim commissisti confusionem digna, vel non? Si primum; sustine patienter, ut Deo & Proximo facias factis: Si secundum; centies libentius confusio toleranda est; quia tota cedit

cedit in augmentum gratiæ & gloriæ
infinite.

III. Tertia Societas Jesu fuit conti-
nua & summus dolor, cui statim, atque
Anima Christi corpori conjuncta fuit,
associatus fuit: *In laboribus à juventute*
mat. Palm. 87. Nam à primo momento
conceptionis *Vir* Christus repletus fuit
Sapientiâ summâ, simulque fuit viator &
comprehensor: statimque cœpit sentire
summum dolorem, sciendo, videndo &
considerando omnes & singulas pœnas,
& vulnera, ac mortem, quæ pati
debebat.

2. Postea nascens crevit dolor, acce-
dente ipsâ experienciâ: nam statim
cœpit tolerare molestias, corporis
afflictiones, persecutiones, pere-
grinationes, ærumnas, jejunia,
famem, sitim, pluvias, frigus, æstum,
labores, sudores, tempore prædica-
tionis.

3. Fuit in Christo (teste B. Angelâ)
totâ vitâ dolor acutissimus ex com-
passione erga totum genus humanum,
de quo perditio, & damnando dolebat
ex amore, quo flagrabat intensissimo:
nec solum de universo genere humano
in communi; verum etiam de quovis
homine in particulari, & de singulis
cujusque peccatis, & pœnis, illis respon-
dentibus dolebat, & compatiebatur.
Quæ igitur fuere homines, & quot sin-
gularum peccata; tot Christus sustinuit
dolores & tormenta ex summâ miseri-
cordiâ & compassione orta. Cum igitur
homines essent innumeri, & peccata
quasi infinita, manifestum est,

eum dolores sustinuisse innumeros &
quasi infinitos.

4. Habuit Christus Dominus
summam compassionem erga Patrem
cœlestem, quem summè diligebat, &
quem videbat tantâ erga genus humanû
compassione ferri, ut Filium suum
unigenitum, infinite dilectum, pro ipso
in mortem traderet, ut eidem reme-
dium adhiberet. Hic dolor (ut asserit
Beata Angela) tam intensus fuit,
ut mortalium nemo comprehendere
valeat; atque ut Christus dolorem hunc
Patris leniret, & remedium adhiberet:
Humiliavit semetipsum factus obediens
usque ad mortem (ignominiosissimam)
mortem autem Crucis. Propter quod &
DEUS exaltavit illum. Atque hic dolor
& compassio Christi erga Patrem,
origo fuit omnium dolorum, qui ex hac
oriuntur & in hac finiuntur. Fuit quodque
in Christo summus dolor & continuus
ob offensionem Patris, ob tot peccata
hominum, & maximè ob summum
scelus, quod erat, crucifigere & inter-
ficere Filium Dei. Fuit quodque summus
in Christo dolor ob compassionem
erga dilectissimam Matrem, quam
plus quàm ullam Creaturam diligebat,
& quam videbat corpore, corde, &
animo summè afflictam & desolatam.
Fuit etiam summus in Christo dolor
ex compassione erga Apostolos, &
Discipulos, & mulieres pias, quæ eum
secutæ fuerant.

5. Acutissimus Christi fuit dolor,
quia quadruplici gladiatorum genere
confossus fuit. 1. Fuit obtina-
torum cordium perversa crudelitas, quâ

quâ assidue ipsum interficere cogitabant, qui ipsorum salutis causâ venerat.

2. Fuit malitia & nequitia iræ gravissimæ & odiorum, quam crucifixo- res erga illum gerebant, quæ erant quali cultri animam Christi pungentes. 3. Malicia & dolositas linguarum, contra ipsum vociferantium: quot enim fuere accusationes, detractiones, derisiones, blasphemix, maledictiones, falsa testimonia; tot fuere sagittæ cor ejus sauciantes, tórque anima ejus dolores sustinuit. 4. Quartum genus fuit crudelissimum opus Pasionis, quod in eum dirisimè exercuerunt; impulsus, vincula, alapæ, colaphi, clavi, spinæ, flagella, crux; quæ omnia quantum Christo dolorem causârunt, patefacere voluit verbis istis: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me!*

Dolores hi eò fuere intensiores, quò tenerius delicatiusque virgineum ejus corpus extitit, tum etiam ratione Personæ, quæ verus erat DEUS; unde quælibet injuria & afflictio infinitam continebat offensam, quia non solum homini; sed etiam Deo inferebatur. Et in his omnibus Salvator summam ostendit mansuetudinem, patientiam & resignationem: quia cum pateretur, non comminabatur: cum malediceretur, non maledicebat: cum accusaretur, non se excusabat: cum vulneraretur, non se abscondebat, aut retrahebat; sed totaliter se hostium suorum voluntati & furori relinquebat, & ipsismet invitis & nolentibus opus redemptionis præstabat, & (quod stupendum est) exemplum patientiæ præbebat, veritatem docebat,

& pro eis lacrymas fundens Patrem deprecabatur.

Hoc totum mysterium fecit infinita Bonitas, ut nobis exemplum præberet: *Exemplum dedi vobis.* Sed ubi sequela? Scimus, audimus, legimus, meditamus hos Christi dolores; at ubi imitatio? Scimus hanc esse viam regum ad cælum; nec esse aliam, & cur mirè horremus? Quali confusione digni sumus, qui cum innocentes non simus, sed grandes peccatores, tamen penitentiam condignam agere & penam sustinere recusamus; imò à DEO immisissas repellimus, conquerimur, & ad consolationes terrenas convertimur, ut in afflictionibus subleuemur? O infelices & miseri, qui penas à cælesti Medico, ut remedia peccatorum immisissas recusamus. Si Sapiens dicitur ordinante, modicum frigoris occurrat, statim ignis quaritur: Si caput aut stomachus nonnihil doleat, mox tristamur, plangimus, clamamus, suspiramus, ad Medicos currimus, remedia quærimus, lectum mollius disponimus, ferula delicata adhibemus: atque ut Deum placeamus, Sanctos inquamus, & jejunia, peregrinationes & orationes promittimus ac vomemus. Tanta facinus pro doloribus à Deo datis & utilis, amovendis, quæ pro remissione peccatorum & animæ bono non faceremus. Quòd si etiam injuriam aliquam, aut adversitatem, Deo disponente, patiemur, illico turbamur, commovemur, irascimur, maledicimus, detrahimus, vindicamus, omnemque molestiam refugimus. Multas quoque corporis afflicta.

afflictiones spontaneas suscipimus ; sed salubria à Deo immisfa , magisque meritoria & minus vanæ gloriæ obnoxia erit & declinare conamur.

Quapropter Charissimi , si veri **JESU** Socii esse & Societatem ejus amare cupimus , triplicem hanc Societatem ejus imitatione sectemur. 1.

Paupertatem : Sicut ipse exinanivit se omnibus bonis temporalibus ; ita & nos omnia abdicemus ; nulli rei cor affigamus ; omnia tanquam stercorea abutremur : Et sicut ipse exinanivit se in amicis & consanguineis ; ita & nos spem non ponamus in hominibus , amicis & patronis ; sed soli Deo confidamus. Et sicut ipse exinanivit se in Potentiâ , Sapientiâ , Bonitate & aliis perfectionibus ; ita nos agnoscamus fragilitatem , ignorantiam , & imperfectionem nostram. 2. **Contemptum** : Sicut Christus Dominus contemni & humiliari elegit , laudes humanas sprevit , honores contempsit , imò opprobriis saturari voluit & elegit ; ita & nos honores , quantum licet ,

declinemus , mundo contraria eligamus , cum Apostolis & Sanctis in contumeliis gaudeamus. 3. **Dolorem** sive in corpore , sive in animo cum Christo libenter amplectamur : nec in ulla re gaudeamus nisi in imitatione & similitudine Christi ; dicamusque cum Apostolo : *Mihi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri JESU Christi.* Sicut Apostolo , ita & mihi **Cruce** delictium , crux gaudium , crux omne bonum. Non queramus in hac mortali vitâ voluptates , & delicias in momento transeuntes ; sed cruces , labores , sudores , adversitates , coronas aternas nobis fabricantes. Hâc ratione veri **JESU** Socii & de ejus Societate erimus : nam qui dicit , se in Christo (& ejus Societate) manere , debet sicut & ipse ambulare , & quæ ipse amavit , diligere : ut tandem totus figatur nobis in corde , qui pro nobis suffixus fuit in cruce , illique confixi & conjuncti , à felici ejus in cælo Societate nunquam separeremur.

